

PEP Talk

GGZ en mantelzorg

Lieke Bos

2 december 2021



POLL

Ter kennismaking met wie zijn we hier?

Meer opties mogelijk!

1. Ik zie de mensen met psychische problematiek en/of kwetsbaarheid
2. Ik zie mantelzorgers GGZ/verslavingsproblematiek en bied geen concrete ondersteuning
3. Ik zie mantelzorgers GGZ /verslavingsproblematiek en bied wel concrete ondersteuning
4. Ik werk nauw samen met andere organisaties om passende (aanvullende) ondersteuning te bieden
5. Ik ben beleidsmaker
6. Ik ben zelf (ook) mantelzorger GGZ / ervaringsdeskundige
7. Anders

Factsheet



FACTSHEET Mantelzorgers GGZ

- Circa 5 miljoen mantelzorgers in Nederland
- 40% hiervan is mantelzorgers GGZ
- 557.000 jonge mantelzorgers (KOPP/KOV*)
* minderjarige kinderen van ouders met psychische problemen of verslavingsproblematiek

Wie zijn mantelzorgers GGZ?

Mensen die naast iemand staan met een psychische kwetsbaarheid, geheugenproblemen of een verslaving. Met of zonder diagnose, behandeling of begeleiding.

Waarom is extra aandacht nodig?

Mantelzorgers GGZ:

- zien zichzelf niet als mantelzorgers en vragen daarom niet om ondersteuning.
- blijven vaak onzichtbaar voor anderen. Aan de buitenkant is niks te zien. Stigma en taboe spelen een grotere rol.
- ervaren een hoge druk, omdat GGZ-cliënten steeds minder én korter worden opgenomen. Er wordt meer geleund op de inzet van familie.
- zijn vaker overbelast, hebben een grotere kans op gezondheidsproblemen en ontwikkelen vaker zelf psychische problematiek.

Emotionele belasting

- Situatie is vaak langdurig & onvoorspelbaar
- Te maken met acute crisissituaties
- Noodzaak van continue waakzaamheid
- Onderlinge relatie verandert

Praktische aspecten

- Beperkte samenwerking met professionals
- Knelpunten door privacy en AVG
- Vaak heeft deze groep een laag inkomen & financiële problemen

Specifieke knelpunten





- Circa 5 miljoen mantelzorgers in Nederland
- 40% hiervan is mantelzorger GGZ
- 557.000 jonge mantelzorgers (KOPP/KOV*)

* minderjarige kinderen van ouders met psychische problemen of verslavingsproblematiek


Wie zijn mantelzorgers GGZ?

Mensen die naast iemand staan met een psychische kwetsbaarheid, geheugenproblemen of een verslaving. Met of zonder diagnose, behandeling of begeleiding.

Factsheet

Emotionele belasting

- Situatie is vaak langdurig & onvoorspelbaar
- Te maken met acute crisissituaties
- Noodzaak van continue waakzaamheid
- Onderlinge relatie verandert



Specifieke knelpunten

Praktische aspecten

- Beperkte samenwerking met professionals
- Knelpunten door privacy en AVG
- Vaak heeft deze groep een laag inkomen & financiële problemen



Factsheet

Als mantelzorger

- Als naaste(n) zie je de (terugval) signalen. Als je geen onderdeel bent in de behandeling niet altijd helder bij wie je kunt aankloppen.
- Niet altijd serieus genomen door professionals. Of pas te laat.
- Te weinig (tot geen) ondersteuning vanuit mantelzorg perspectief. Wat doet deze crisis, acute gebeurtenis met de naaste(n)? Tijd aandacht daarvoor.

Waarom is extra aandacht nodig?

Mantelzorgers GGZ:

- zien zichzelf niet als mantelzorger en vragen daarom niet om ondersteuning.
- blijven vaak onzichtbaar voor anderen. Aan de buitenkant is niks te zien. Stigma en taboe spelen een grotere rol.
- ervaren een hoge druk, omdat GGZ-cliënten steeds minder én korter worden opgenomen. Er wordt meer geleund op de inzet van familie.
- zijn vaker overbelast, hebben een grotere kans op gezondheidsproblemen en ontwikkelen vaker zelf psychische problematiek.

Druk en impact op mantelzorgers



Op dit moment zijn er lange wachtlijsten bij de GGZ. Familie en naasten vangen dit op.

De impact op het systeem rondom de persoon met psychische problematiek heen is groot.

Ook veel mensen die niet in behandeling zijn (of niet meer), dus niet bekend bij GGZ instellingen.

→ Sociaal Domein



Behoeften

- Erkend, gezien, gehoord en ondersteund worden
- Aansluiting van behandelaren en professionals bij **stelsiem als geheel**
- Tevens aandacht wat de situatie met hem/haar doet
- Geregeld gevraagd worden hoe het met hem/haar is

Kloof GGZ en Sociaal Domein



- Mantelzorgers en naasten worden niet door iedere behandelaar standaard betrokken en meegenomen in de behandeling of anderszins ondersteund.
- Wanneer men wel wordt betrokken, ligt de nadruk veelal op het herstel van de cliënt en niet altijd hoe het met de mantelzorger(s) gaat, wat het met hen doet.
- Over algemeen: weinig/geen samenwerking tussen behandelaren GGZ en verslavinszorg en mantelzorgondersteuning in Sociaal Domein.

Kloof GGZ en Sociaal Domein



GGZ	Sociaal Domein
Naasten	Mantelzorgers
KOPP/KOV	Jonge mantelzorgers
Volwassen KOPP/KOV	Mantelzorgers

Taal gebruikt om mantelzorgers te bereiken niet altijd herkend door naasten. (waardering, activiteiten...)

Kloof GGZ en Sociaal Domein



Naasten voelen zich geen mantelzorger

Naasten willen gehoord, gezien, erkend worden en bij velen een wens om meegenomen te worden in de behandeling

Veelal niet actief geweest op mogelijkheden voor ondersteuning

Niet weten waar je met je vragen terecht kunt

Kloof in het Sociaal Domein



Velen mensen met psychische problematiek, verward gedrag in Sociaal Domein, inclusief diens naasten.

(in de wijken, Wmo/CJG, opbouwwerkers, jongerenwerkers, scholen, politie...)

Projecten in Sociaal Domein – mantelzorg en mantelzorgondersteuning niet altijd meegenomen.

Bruggen slaan

Veel kansen en mogelijkheden om bruggen te slaan met elkaar!

Professionals GGZ en Sociaal Domein:

- Aansluiten bij degene met vraag en diens hele systeem. Naastenperspectief (inclusief kinderen). Weet over impact op systeem.
- Bewust dat men mantelzorgers GGZ zien
- Weten wat er binnen eigen organisatie is aan ondersteuning en tevens wat er in de gemeente is aan mogelijkheden. **Nauwer samenwerken, ondersteunend en aanvullend aan elkaar. Warm doorverwijzen** is belangrijk.

GGZ Standaarden



- Voor behandelaren: **GGZ Standaarden** (inclusief deskundigheidsbevordering)
 - Generieke module Naasten
 - Generieke module KOPP/KOV

Kwaliteitsstandaarden:

- Richtlijnen en veldnormen.
- Samen met wet-regelgeving en beroepsethiek vormen ze de basis voor de zorgprofessional om tot goede zorg te komen.
- Het valt onder de zorgplicht van een behandelaar dat hij werkt volgens de professionele standaarden.
- De zorgstandaarden en generieke modules van Akwa GGZ zijn zo vormgegeven dat zij handvatten bieden aan zorgprofessionals om de best passende, gepersonaliseerde zorg te kunnen leveren.

GGZ Standaarden



- **GGZ Standaarden: www.ggzstandaarden.nl**
 - Generieke module Naasten
 - Generieke module KOPP/KOV (kinderen én volwassenen)

Naast helpend voor herstelproces cliënt nu ook emotionele kant naasten meegenomen.

Voor ieder goed te weten dat deze bestaan. Middel om met elkaar bruggen te bouwen.

Bruggen slaan

Veel kansen en mogelijkheden om bruggen te slaan met elkaar!

Professionals binnen het Sociaal Domein:

- Aansluiten bij degene met vraag en diens hele systeem. Naastenperspectief (inclusief kinderen). Weet over impact op systeem.
- Bewust dat men mantelzorgers GGZ zien
- Weten wat er in de gemeente is aan ondersteuningsmogelijkheden.

**Nauwer samenwerken, ondersteunend en aanvullend aan elkaar.
Warm doorverwijzen is belangrijk.**

Bruggen slaan

Veel kansen en mogelijkheden om bruggen te slaan met elkaar!

Voor naasten is het belangrijk:

- Professionals weet hebben van wat het betekent om naast iemand te staan met psychische problematiek / psychische kwetsbaarheid.
- Te weten dat er ondersteuning is voor naasten.
- Eén plek waar informatie staat voor ondersteuning voor naasten.
- Haagse hulpkaart!
- Weet hebben van de GGZ Standaarden en mogelijke ondersteuning binnen GGZ instellingen.

Bruggen slaan

Veel kansen en mogelijkheden om bruggen te slaan met elkaar!

Niet alleen elkaar kennen en verwijzen.

Samen signalen delen, bespreken.

Betrek mantelzorgers GGZ hierbij. Hen bevragen hoe het beter kan en betrekken in verbeterprocessen.

Blijven kijken naar verbindingen en leemten. Samen optrekken.

Ter voorbereiding

Na de pauze → actieve inspiratiesessie om met elkaar bruggen te bouwen. Vraag om over na te denken en (zo) kort in de chat te zetten:

Wat zou je in het komende half uur willen bereiken?



Korte pauze

Thee – Koffie
Benen strekken

Kort in de chat:

Wat zou je in het komende half uur willen bereiken?



Actieve inspiratiesessie



Met elkaar Bruggen Bouwen

Poll:

Ondersteuning voor mantelzorgers GGZ in Den Haag:

1. Is goed georganiseerd. Mantelzorgers GGZ worden over het algemeen gezien, gehoord, meegenomen in de behandeling en op juiste wijze ondersteund.
2. Er is al veel, maar er liggen kansen bij betere samenwerking en vindbaarheid van de ondersteuning.
3. Mantelzorgers GGZ worden nog onvoldoende gezien, gehoord en ondersteund. Het is voor mantelzorgers GGZ lastig juiste ondersteuning te vinden. Er is met elkaar nog een hoop te bereiken en te verbinden.

Actieve inspiratiesessie



Met elkaar Bruggen Bouwen

In de chat:

Wat zou je in het komende half uur willen bereiken?

Actieve inspiratiesessie



Met elkaar Bruggen Bouwen

In groepen uiteen met een gespreksleider in gesprek over de volgende vragen:

Wat is er in Den Haag nodig zodat mantelzorgers GGZ zich gehoord, gezien, erkend en ondersteund voelen?

10 min daarna plenair terugkoppelen

Actieve inspiratiesessie



Met elkaar Bruggen Bouwen

1. Wat heb jij als professional (organisatie) hiervoor nodig?
2. Wat kan jij bieden of betekenen hierin?

Actieve inspiratiesessie



Met elkaar Bruggen Bouwen

In de chat:

Welke stap ga je morgen zetten?

